

Відповіді
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на зауваження і рекомендації проекту експертного висновку щодо можливості акредитації
освітньо-наукової програми 23768 «Економічна аналітика та статистика»,
рівень вищої освіти Бакалавр,
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 051 Економіка

Київський національний університет імені Тараса Шевченка висловлює подяку Галузевій експертній раді за аналіз акредитаційної справи та рекомендації і слухні зауваження шановних членів ГЕР.

Втім, ми не можемо повністю погодитись із визначенням у наданому проекті висновку слабких сторін і з окремими рекомендаціями. Пропонуємо Вашій увазі наші роз'яснення, коментарі та застереження:

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ до звіту ЕГ	Проект експертного висновку ГЕР	Коментар КНУТШ до проекту експертного висновку ГЕР
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми			
Рівень відповідності (ЕГ): А		Рівень відповідності (ГЕР): В	
<p>Рівень відповідності Критерію 1 Рівень А</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1 У ході роботи з критерієм 1, ЕГ дійшла до висновку, що ОПП має рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 1.1 - 1.4. та відповідає рівню А. До сильних сторін можна віднести: ОПП “Економічна аналітика та статистика” має чітко сформовані цілі, які відповідають місії та стратегії КНУТШ, враховує специфіку і регіональні потреби ринку праці. ОП є прикладом миттєвого реагування на галузеві структурні зміни під впливом цифровізації та глобалізації економіки, орієнтується на розширенні міжнародних можливостей випускників програми. ОП підтримується роботодавцями – партнерами університету та його випускниками. ОП передбачає постійну співпрацю викладачів, здобувачів вищої освіти й роботодавців як передумову ефективної адаптації бакалаврів до професійного</p>		<p>В ОП неправильно визначено рівень НРК, на якому виконується програма.</p> <p>В переліку компетентностей та ПРН, визначених ОП, відсутні передбачені стандартом ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, ПРН 1 Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу та ПРН 2 Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя. Не повною мірою відображено ще 5 компетентностей та 1 ПРН. Наприклад, СК1 у</p>	<p>Під час формування pdf версії опису ОП, завантаженого в систему НАЗЯВО, допущено технічну помилку. Наслідком цього стало приєднання помилкової версії сторінки 7. В оригіналі друкованого примірника опису ОП зазначений рівень НРК України – 6. Коректна версія опису ОП розміщена на сайті кафедри.</p> <p>За сукупністю вимог (ЗК, СК, ПРН) освітня програма повністю відповідає усім вимогам стандарту. Згідно чинного законодавства укладачі освітніх програм можуть змінювати формулювання СК і ПРН стандарту з метою конкретизації мети програми, за умови досягнення поставлених у стандарті цілей: <i>«Заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання, забезпечуючи при цьому, щоб сукупність вимог освітньої програми повністю охоплювала всі вимоги стандарту»</i>. Стосовно принципу подачі редакції компетентностей та ПРН в програмі «Економічна аналітика та статистика» маємо дати роз'яснення:</p> <p>- викладання обов'язкових дисциплін в</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ до звітуЕГ	Проект експертного висновку ГЕР	Коментар КНУТШ до проекту експертного висновку ГЕР
<p>середовища, набуття ними знань і практичних навичок соціально відповідального бізнесу. При розробці ОП проводився ґрунтовий аналіз аналогічних ОП іноземних ЗВО, виділялись найбільш необхідні та актуальні ОК, в яких враховано сучасні тренди розвитку галузі та науки. Інноваційні практики: освітня діяльність здійснюється на засадах повної відкритості та інформаційної доступності, із використанням сучасних ІКТ та технологій інформаційної взаємодії (взірцевим є створене на кафедрі власне електронне середовище, включаючи сертифіковані електронні навчальні курси, бази, репозиторії, каталоги, хмарні сервіси та ін.).</p>		<p>стандарті ВО за спеціальністю «Економіка» передбачає «здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях», тоді як в ОП сформульована як «здатність виявляти закономірності функціонування сучасної економіки на мікро- та макрорівні», внаслідок чого ОП формально не покриваються мезо- та міжнародний рівень функціонування економіки. При цьому аналіз змісту ОП та РПНД ОП дає усвідомлення того, що фактичне формування випущених компетентностей і ПРН на ОП відбувається. ОК "Українська та зарубіжна культура", ОК "Соціально-політичні студії" ймовірно забезпечують (для підтвердження чи спростування цього припущення ЗВО слід надати навчально-методичні видання, які розкривають зміст окремих тем відповідних ОК) формування ПРН 1 і 2, визначених стандартом. ЗК5. «Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово» очевидно формується на ОП, яка викладається переважно українською мовою. ОК «Світова економіка» вказує на те, що предметом опанування ОП є не тільки мікро- та макрорівневі економічні системи, але і міжнародні. Остаточна оцінка відповідності за цим критерієм буде встановлена за результатами обговорення акредитаційної справи</p>	<p>ОП здійснюється державною мовою, що повністю забезпечує реалізацію компетентності;</p> <ul style="list-style-type: none"> - неповною мірою відображені певні компетентності, наприклад, СК1-«здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях». В описі ОП дійсно незначно змінено редакцію СК: було вилучено мезо та міжнародний рівень. Мета змін – подати коректне формулювання компетентності в описі, оскільки в статистичній науці, як основному статистичному інструментарії економічного аналітика, ці рівні відсутні; - питання стосовно забезпечення формування ПРН 1 і 2 в ОК "Українська та зарубіжна культура", ОК "Соціально-політичні студії". В матриці відповідності ПРН ОП зазначена лише ПРН 2 для обох ОК. Механізм реалізації ПРН 2 наведено у таблиці 5 кожної РПНД. Для ОК "Соціально-політичні студії" – це знання закономірності соціального та політичного життя. Для ОК "Українська та зарубіжна культура" – це питання взаємодії економіки та культури: впливу соціально-політичного становища на культурні тренди, культурної розвитку інтелектуальної економіки. Досягнення результату навчання здійснюється за вказаними темами в РПНД. <p>При підготовці опису ОП робоча група керувалась рядом нормативних документів, в. т.ч. Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584). В якому зазначено: «Заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ до звіту ЕГ	Проект експертного висновку ГЕР	Коментар КНУТШ до проекту експертного висновку ГЕР
		на засіданні ГЕР.	результатів навчання, забезпечуючи при цьому, щоб сукупність вимог освітньої програми повністю охоплювала всі вимоги стандарту».
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми			
Рівень відповідності (ЕГ): В		Рівень відповідності (ГЕР): В	
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2</p> <p>Слабкі сторони:</p> <p>1. Для розширення міжнародних можливостей та залучення до освітнього процесу гостей лекторів є потреба в збільшенні обсягу дисциплін, які формують компетентності, пов'язані з володінням англійською мовою.</p> <p>2. Практична підготовка за ОП має враховувати сучасні тренди щодо реалізації механізму дуальної освіти, спрямованого на подальше працевлаштування випускників.</p> <p>Рекомендації:</p> <p>1. Удосконалити процедуру вибору дисциплін за рахунок широкого вибору з ОК інших ОП для розширення можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії щодо англомовних ОК зі спеціальності за ОП та посилення відповідної мовної підготовки студентів в контексті майбутньої професійної діяльності та необхідності складання ЗНО при вступі до магістратури.</p> <p>2. Розширити перелік баз практик від університету з урахуванням подальшого працевлаштування випускників і забезпечити формалізацію фактично реалізованих елементів дуальної освіти для популяризації ОП серед абітурієнтів.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 2</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності</p>	<p>Зауваження експертів стосуються двох важливих аспектів сучасної підготовки студентів, яким в ОП приділена особлива увага і, які реалізовані новаторськими підходами.</p> <p>1. Професійна англійська мова. Робоча група ОП вважає, що компетентності володіння англійською мовою не визначаються лише кількістю англомовних початкових дисциплін, хоча на опанування англійської мови професійного спрямування виділено 14 кредитів. Найвні додаткові англомовні дисципліни з академічного письма чи цифрових перекладів. Фахова компетентність англійської мови забезпечується усіма фаховими статистичними дисциплінами, які хоч і викладаються державною мовою, проте передбачають обов'язкове опанування усієї специфічної англомовної термінології. При опануванні інформаційних технологій застосовуються лише англомовне програмне забезпечення. А вивчення дисциплін з прикладного статистичного аналізу передбачає ознайомлення студентів з англомовними науковими публікаціями. Окремі предмети навчального плану на 4 курсі студенти можна прослухати англійською мовою. Додатково навчальний план пропонує студентам факультатив з іноземної мови в 4-7 семестрах (обсягом 242 академічні години). Досвід участі студентів в англомовних вебінарах, зустрічах з іноземними лекторами, результати опитувань самих студентів та роботодавців вказують на достатній рівень фахової англійської мови.</p> <p>Специфіка ОП орієнтована на розвиток навичок спілкування англійською мовою, оскільки значна кількість дисциплін безпосередньо пов'язана з англомовним середовищем і</p>	<p>1. Структурно-логічна схема ОП не відповідає таблиці освітніх компонентів.</p> <p>Аналіз РПНД засвідчує факти дублювання окремих тем дисциплін. Зокрема, РПНД "Економікс: мікро- та макроекономіка" містить теми 11. "Капітал та його кругообіг. Витрати виробництва" та 15 "Макроекономічна нестабільність та її прояви". Водночас РПНД "Макроекономіка" містить тему 9. "Макроекономічна нестабільність: циклічність економічного розвитку", а РПНД "Мікроекономіка" пропонує до вивчення тему 5. "Витрати виробництва". Відсутність в РПНД деталізації змісту окремих тем не дозволяє підтвердити чи спростувати відмінності у темах різних ОК, які звучать ідентично.</p> <p>Матриці відповідності ОК компетентностям та ПРН містять цілий ряд невідповідностей. Наприклад, матрицями передбачено, що ОК 1.2 "Українська та зарубіжна культура" формує ЗК 3 "Знання та розуміння предметної області професійної діяльності" та ФК3 "Розуміння основних особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки", а також ПРН2</p>	<p>1. Структурно-логічна схема ОП містить систематизовану та структуровану інформацію про освітні компоненти, що дозволяє наочно продемонструвати логіку ОП. Усі ОК мають своє логічне місце у відповідному блоці. Заміна Структурно-логічної схеми на блок-схему ОК ускладнить її розуміння.</p> <p>Підтримуємо думку ГЕР, що відсутність в РПНД деталізації змісту окремих тем не дозволяє підтвердити чи спростувати відмінності у темах різних ОК, які звучать ідентично. Адже в першій дисципліні вивчаються лише теоретичні засади, а в подальших дисциплінах відбувається занурення в проблему питання.</p> <p>2. Формування індивідуальної освітньої траєкторії передбачає вибір студентом кластеру спеціалізації і додаткових вибіркових дисциплін.</p> <p>Кількість можливих кластерів визначається їхньою специфікацією, яка пов'язана з особливістю предмету статистики широтою і різноманітністю сфер застосування статистичного інструментарію аналітика. Методи статистичного аналізу, за своєю природою, поділяються на: аналітику окремого об'єкта діяльності (мікро рівень) та сукупності об'єктів (мезо- і макро- рівні), що і визначило кількість і змістовну структуру базових кластерів.</p> <p>Рекомендацію відмови від кластерів не може бути визнаною доречною, вона жодним чином не розширить прав студентів на вибір освітніх траєкторій - дисципліни вільного вибору студентів, зазначені в НП є рекомендованими,</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ до звіту ЕГ	Проект експертного висновку ГЕР	Коментар КНУТШ до проекту експертного висновку ГЕР
<p>Критерію 2 У ході роботи з критерієм 2, ЕГ дійшла до висновку, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 2.1 - 2.9. та відповідає рівню ОП за змістом, обсягом, структурою відповідає законодавству, предметній області, забезпечує можливість індивідуальної траєкторії навчання. Структура і послідовність ОК логічна. ЗВО в межах даної ОП забезпечує достатній рівень практичної підготовки, розвитку soft skills. Позитивними практиками є загальноуніверситетський каталог вибіркових дисциплін, різноманіття практик розвитку soft skills, залучення фахівців-практиків до проведення занять.</p> <p>Слабкі сторони: 1) для розширення міжнародних можливостей та залучення до освітнього процесу гостей лекторів є потреба в збільшенні обсягу дисциплін, які формують компетентності, пов'язані з володінням англійською мовою. 2. Практична підготовка за ОП має враховувати сучасні тренди щодо реалізації механізму дуальної освіти, спрямованого на подальше працевлаштування випускників.</p> <p>Рекомендації: 1) Удосконалити процедуру вибору дисциплін за рахунок широкого вибору з ОК інших ОП для розширення можливостей формування індивідуальної освітньої траєкторії щодо англомовних ОК зі спеціальності за ОП та посилення відповідної мовної підготовки студентів в контексті майбутньої професійної діяльності та необхідності складання ЗНО при вступі до магістратури.</p> <p>2) Розширити перелік баз практик від університету з урахуванням подальшого працевлаштування випускників і забезпечити формалізацію фактично</p>	<p>передбачає одночасне опанування україномовної і англомовної термінології. Підтвердженням успішності реалізації такого підходу є те, що студенти були працевлаштовані на роботу в іноземній компанії, де володіння англійською мовою є необхідною умовою працевлаштування.</p> <p>2. Дуальна освіта. Робоча група під час розробки програми розглядала можливість запровадження дуальної форми освіти в ОПП і проводила перемовини з представниками бізнесу. В процесі підготовки виявлено ряд об'єктивних чинників, які не дозволяють реалізувати програму у сфері економіки та бізнесу як дуальну у класичному розумінні:</p> <p>1. Щорічний запит на здобувачів з боку компаній – потенційних партнерів дуальної освіти не перевищуватиме 50% від мінімальної кількості студентів академічної групи (мінімальна чисельність якої регламентується нормативними документами). Тому ОПП не може орієнтуватися на тимчасові і обмежені потреби окремих компаній.</p> <p>2. Професійна діяльність економічного аналітика і статистика надто різноманітна за об'єктною сферою застосування компетентностей, а тому опанування їх усіх в одній дуальній ОПП якісно практично неможливо.</p> <p>Тому в ОПП запроваджений блоковий принцип формування компонент. Усі спільні компоненти винесені до обов'язкового блоку дисциплін, а у вибіркові блоки віднесені ОК, які можуть формуватися за принципом дуальної освіти у співпраці з компаніями. Прикладом такої співпраці є додатковий кластер «Економіка охорони здоров'я та біостатистика».</p> <p>Разом з тим в ОПП застосовуються елементи дуальної освіти. Так у 2021/2022 н.р. 3-м студентам 4 курсу запропоновано отримати додаткові фахові компетенції і практичні навички у рамках спеціальних тренінгів, організованих і проведених спеціалістами-практиками міжнародної компанії «Картезіан Україна». По завершенні тренінгів і успішного стажування, студентів було зараховано на</p>	<p>"Демонструвати розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем". Аналіз змісту РПНД з дисципліни "Українська та зарубіжна культура" не підтверджує її спроможність сформулювати відповідні компетентності та ПРН.</p> <p>2. Наразі вибір індивідуальної освітньої траєкторії передбачає вибір 1 з 2 кластерів, що визначають спеціалізацію, та додатково вибір ще 6 дисциплін із переліків по 2-5 дисципліни. Останні переважно не мають безпосередньої прив'язки до фокусу ОП чи пререквізитів їх опанування в системі ОК ОП. Рекомендуємо в цій частині відмовитися від блочності і замінити їх єдиним широким переліком, що розширить свободу вибору здобувачів.</p> <p>3. За результатами опитування здобувачів ОП з'ясовано, що середні бали оцінки достатності практичної підготовки на ОП та її відповідності очікуванням здобувачів складають -0,11 та -0,7 відповідно (за умови використання шкали оцінок від -3 до +3).</p>	<p>студент має право обрати та подати заявку на будь-який інший предмет який й викладається в Університеті.</p> <p>3. У наведених результатах опитування оцінка практичної підготовки дається на підставі відповідей студентів 4-го курсу ОП у жовтні 2021 року. Негативна оцінка цілком об'єктивна, але не свідчить про недолік підготовки студентів. Адже студенти на час опитування не працювали і не були на виробничій практиці, яка за планом, мала бути в наступному семестрі. Об'єктивною оцінкою рівня практичної підготовки є результати опитування червня 2022 року. В результаті ж самі студенти по завершенні навчання в університеті оцінили набуті компетентні в практичній діяльності на 88,9% зі 100% (посилання у звіті самооцінки).</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ до звіту ЕГ	Проект експертного висновку ГЕР	Коментар КНУТШ до проекту експертного висновку ГЕР
реалізованих елементів дуальної освіти для популяризації ОП серед абітурієнтів. Рекомендації є досяжними.	роботу у компанію.		
Критерій 4. Навчання і викладання заосвітньою програмою			
Рівень відповідності (ЕГ): В		Рівень відповідності (ГЕР): В	
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4</p> <p>Слабкі сторони:</p> <ol style="list-style-type: none"> Відсутність єдиної освітньої платформи для дистанційного навчання. Відсутність силабусів. Низька участь у реалізації проєктів міжнародного співробітництва у науковій та освітній діяльності за участі викладачів і здобувачів освіти ОП «Економічна аналітика і статистика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. <p>Рекомендації: ЕГ рекомендує здійснити ряд заходів, які будуть сприяти покращенню процесів навчання і викладання за освітньою програмою, серед яких наступні: 1. Для зручності студентів, забезпечення прозорості оцінювання і контролю з боку адміністрації університету реалізувати на рівні університету або економічного факультету єдину освітню платформу для дистанційного навчання. 2. Зважаючи на орієнтацію РПНД більшою мірою на викладачів, запровадити силабуси або розширені анотації дисциплін як більш зручну форму для розуміння студентами змісту дисципліни, запланованих ПРН і вимог викладача щодо організації навчального процесу і комунікації (передусім для вибіркового ОК). 3. Активізувати реалізацію проєктів міжнародного співробітництва у науковій та освітній діяльності за участі викладачів і здобувачів освіти ОП «Економічна аналітика і статистика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.</p>	<ol style="list-style-type: none"> На думку членів робочої групи відсутність єдиної освітньої платформи для дистанційного навчання не впливає на якість організації і проведення он-лайн навчання за ОПШ. Університет забезпечує ліцензійні версії кількох освітніх платформ, які набули найбільшої популярності у Світі. В рамках реалізації принципів академічної свободи, кожен викладач факультету і кафедри застосовує ту платформу, яка є найбільш ефективною для досягнення освітніх результатів його ОК. В університеті та його підрозділах розроблено і запроваджено єдиний концептуальний підхід щодо навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, за якого замість силабусів застосовуються індивідуальні робочі програми, до яких додаються навчально-методичні комплекси, навчальні посібники, підручники, підготовлені викладачами дисциплін. Робоча програма як нормативний документ чітко унормована. В КНУТШ не має жодних обмежень можливості участі учасників освітнього процесу в програмах академічної мобільності. Нормативна база, спеціально-організований відділ в університеті та на факультеті сприяють пошуку та реалізації програм мобільності. Оцінюючи інтенсивність процесу мобільності, то слід зазначити, що він не може мати мінімальної кількісної оцінки, а його перебіг залежить від зовнішніх умов у Світі і бажанням самих студентів. 	<ol style="list-style-type: none"> Позитивно слід відзначити практику конкретизації результатів навчання за дисциплінами у розділі 5 РПНД, де наведено методи навчання і оцінювання до кожного результату навчання, а самі результати сформульовані у категоріях НРК. Визначено оцінки досягнення відповідного результату у підсумковій оцінці з дисципліни. Також корисним для унаочнення внеску дисципліни у формування ПРН є розділ 6 РПНД, де наведено матрицю їх РН, що формуються в межах дисципліни, і ПРН. <p>Водночас у РПНД не представлено деталізації окремих тем дисципліни, відсутні переліки завдань на аудиторну, самостійну роботу, зазначення форм контролю у розріз тем і конкретних завдань до них, переліки рекомендованих джерел до окремих тем тощо. Усе це має своїм наслідком недостатнє розуміння здобувачем тих завдань, що стоять перед ним в ході вивчення дисципліни, та може призводити до непорозумінь у освітньому процесі. За результатами проведеного у 2019 р. опитування здобувачів, що навчаються на економічному факультеті, виявилось, що майже половина респондентів (47,9%) стикалися з проблемами, пов'язаними із недостатньо</p>	<ol style="list-style-type: none"> Структура РПНД не передбачає деталізації зазначених компонент, бо це ускладнить сприйняття нормативної інформації з організації вивчення дисципліни. Деталізація усієї інформації міститься в інших методичних матеріалах, наприклад, у Навчально-методичному комплексі дисципліни. Відповідно до схваленої структури, комплекс містить деталізовані рекомендації щодо опанування дисципліни, які включають: анотацію теми, список рекомендованої навчальної літератури, посилання на зовнішні онлайн джерела; програму та план лекцій і лабораторних занять; рекомендації з виконання курсових робіт; рекомендовану наукову літературу, яка демонструє професійне застосування статистичних методів у наукових дослідженнях. НМК видаються у друкованому або електронному виді. <p>Наведені оцінки опитування студентів початку 2019 не є репрезентативним для ОП, оскільки переважно відображають думки студентів інших ОП, адже перший набір на ОП був здійснений у вересні 2018 року. Останнє опитування саме студентів ОП 2020-2021 років (наведено у звіті) вказує на високі оцінки за зазначеними критеріями щодо змісту дисциплін - 80% студентів ОП.</p> <p>Доступ до нормативного навчально-методичного забезпечення організований для зручності студентів на сторінці кожної кафедри. Доступ до навчальних матеріалів, захищених авторським правом, відбувається у визначені законом способами.</p> <ol style="list-style-type: none"> Студентам рекомендуються навчально-методичні видання, які мають високі

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ до звіту ЕГ	Проект експертного висновку ГЕР	Коментар КНУТШ до проекту експертного висновку ГЕР
<p>Рівень відповідності Критерію 4 Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4</p> <p>У ході роботи з критерієм 4, ЕГ дійшла до висновку, що певні недоліки за підкритеріями 4.1, 4.2 та 4.5, які не є критичними, і, на думку експертної групи, дозволяють зробити висновок про відповідність критерію на рівні В. Сильні сторони: 1. Перевагою даної ОП є активна участь викладачів та студентів у науковій діяльності, зокрема щодо публікації наукових статей, участі у конкурсах наукових робіт. 2. Здобувачі поінформовані щодо структури навчальних дисциплін, критеріїв оцінювання за компонентами, порядку і термінів здійснення контрольних заходів. 3. Під час карантину і воєнного стану організовано дистанційне навчання з використанням сучасних технологій. 4. Студенти мають можливість здійснювати публікації у виданнях університету і це заохочується викладачами, працює науковий гурток. 5. Взаємодія роботодавців, випускників, викладачів і студентів щодо змісту ОП і організації навчального процесу. 6. Відбувається щорічне оновлення і перегляд РПНД. 7. На ОП викладачами кафедри здійснюється всебічна підтримка студентів і забезпечення індивідуального освітньо-наукового консультування. Слабкі сторони: 1. Відсутність єдиної освітньої платформи для дистанційного навчання. 2. Відсутність силабусів. 3. Низька участь у реалізації проектів міжнародного співробітництва у науковій та освітній діяльності. за участі викладачів і здобувачів освіти ОП «Економічна аналітика і статистика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.</p>		<p>розробленим навчально-методичним забезпеченням, 34,7% респондентів – з проблемами у визначенні тем, завдань та порядку виконання самостійної роботи, 26,2% - з проблемами оприлюднення порядку оцінювання. У матеріалах акредитаційної справи відсутні свідчення усунення цих проблем після їх виявлення у 2019 році. Крім того, в ЗВО немає єдиного агрегатора, де зберігаються електронні версії навчально-методичних матеріалів, що призводить до фрагментації доступу здобувачів до навчально-методичного забезпечення освітнього процесу.</p> <p>2. Незважаючи на те, що завдання ОК "Соціально-політичні студії" сформульовано як «надати студентам цілісну систему знань про сучасні соціально-економічні явища і процеси, їх представлення в ЗМІ...», найновіше джерело в переліку рекомендованої літератури датовано 2014 роком, а в переліку основної літератури - 2012 роком. Рекомендовані джерела в РПНД "Макроекономіка" недостатньо диференційовані. В переліку основних джерел наведено 3 джерела авторства колективу на чолі з В.Базилевичем (2009 і 2010 рр.) та 2 джерела авторства Дж. М. Кейнса 1937 р. Не заперечуючи внеску обох вчених у макроекономічну теорію вважаємо за доцільне рекомендувати студентам різні джерела, які відображають різні</p>	<p>професійної оцінки, незалежно від року видання. Для дисциплін професійної підготовки додатково пропонуються сучасні іноземні видання та наукові публікації.</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ до звіту ЕГ	Проект експертного висновку ГЕР	Коментар КНУТШ до проекту експертного висновку ГЕР
<p>Рекомендації: ЕГ рекомендує здійснити ряд заходів, які будуть сприяти покращенню процесів навчання і викладання за освітньою програмою, серед яких наступні: 1. Для зручності студентів, забезпечення прозорості оцінювання і контролю з боку адміністрації університету реалізувати на рівні університету або економічного факультету єдину освітню платформу для дистанційного навчання. 2. Зважаючи на орієнтацію РПНД більшою мірою на викладачів, запровадити силабуси або розширені анотації дисциплін як більш зручну форму для розуміння студентами змісту дисципліни, запланованих ПРН і вимог викладача щодо організації навчального процесу і комунікації (передусім для вибіркового ОК). 3. Активізувати реалізацію проектів міжнародного співробітництва у науковій та освітній діяльності, за участі викладачів і здобувачів освіти ОП «Економічна аналітика і статистика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Рекомендації є цілком досяжними і відповідають стратегічним цілям університету і прагненням академічного персоналу.</p>		<p>точки зору та найновіші тенденції у відповідних сферах науки. Аналогічні недоліки притаманні й іншим РПНД.</p>	

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (ЕГ): В		Рівень відповідності (ГЕР): В	
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5 Слабкі сторони: Відзначаючи чіткість і зрозумілість правил проведення контрольних заходів і структурованості очікуваних результатів навчання з окремих ОК, які регламентуються робочими програмами навчальних дисциплін, ЕГ одночасно звертає увагу на високу «навчально-методичність» формулювання цих позицій, а тому «важкість» їх релевантного сприйняття</p>	<p>Стосовно зауваження щодо високої «навчально-методичності» формулювання окремих позицій, «важкості» релевантного сприйняття здобувачами окремих положень документів і наданих рекомендацій, маємо зазначити, що питання перегляду правил підготовки нормативних документів поза компетентністю членів робочої групи ОПП. Однак, як викладачі відповідальні за якісну реалізацію ОК, розуміємо і повністю розділяємо занепокоєння з приводу якісного сприйняття змісту документів, особливо студентами 1-го курсу, які не мають достатніх знань та досвіду в університеті. Тому на</p>	<p>1. У РПНД форми контролю та критерії оцінювання не деталізовано за темами і типами завдань. 2. На ОП передбачено атестацію у формі кваліфікаційного іспиту, який (згідно зазначеного у ОП) перевіряє досягнення лише 6 із 25 ПРН (24%). 3. Слід констатувати порівняну інноваційності для українського освітнього простору (застосування</p>	<p>1. В КНУТШ затверджено структуру РПНД, яка повною мірою відповідає рекомендаціям МОН України (Лист МОН № 1/9-434 від 09.07.2018 «Щодо рекомендацій до навчально-методичного забезпечення»). Запропонована деталізація не є елементом нормативного документу РПНД. 2. Підсумкова атестація за ОП передбачена в вигляді кваліфікаційного іспиту, який триває 3 астрономічні години. Виділеного часу цілком достатньо для якісної перевірки професійного рівня досягнення 6 пріоритетних ПРН.</p>

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ до звіту ЕГ	Проект експертного висновку ГЕР	Коментар КНУТШ до проекту експертного висновку ГЕР
<p>здобувачами. Як рекомендацію ЕГ пропонує гаранту і групі забезпечення ОП переглянути питання щодо доцільності розробки зрозумілого для здобувачів документу з викладенням інформації у спрощеній формі, зокрема, на кшталт силабусу.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 5 Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5 Загалом освітня програма «Економічна аналітика та статистика» має значний рівень узгодженості за підкритеріями 5.1 і 5.2 та достатньо високою мірою узгоджена за підкритеріями 5.3 і 5.4. Застосування цілісного підходу в оцінюванні виявлених фактів та їх контексту дозволило встановити, що освітня діяльність за ОП «Економічна аналітика та статистика» загалом відповідає Критерію 5 з невеликими, що не є суттєвими. Слабкі сторони: Відзначаючи чіткість і зрозумілість правил проведення контрольних заходів і структурованості очікуваних результатів навчання з окремих ОК, які регламентуються робочими програмами навчальних дисциплін, ЕГ одночасно звертає увагу на високу «навчально-методичність» формулювання цих позицій, а тому «важкість» їх релевантного сприйняття здобувачами. Як рекомендацію ЕГ пропонує гаранту і групі забезпечення ОП переглянути питання щодо доцільності розробки зрозумілого для здобувачів документу з викладенням інформації у спрощеній формі, зокрема, на кшталт силабусу. Рекомендації є досяжними.</p>	<p>кафедрі відпрацьовані консультативні процедури, які нівелюють виникнення такого роду проблеми. Вони передбачають: консультацію гаранта на початку навчального року, консультації куратора на початку семестру та викладача ОК на першому занятті по змісту РП та консультації впродовж семестру, відповідно до графіку консультацій. Стосовно рекомендацій з підготовки допоміжних навчальних ресурсів, наприклад, силабусів, слід зазначити, що робоча група ОПП та керівництво університету повністю підтримує принципи академічної свободи, де кожен викладач готує додаткові навчальні матеріали способом, що забезпечує найкращу реалізацію своєї місії, без тиску зовнішніх нормативних правил. Серед таких розробок можна виділити: освітні YouTube канали, власні сайти з навчальними матеріалами, хостинги даних та інше.</p> <p>В цьому і проявляється сильна сторона КНУТШ: підтримка ініціативності і креативності викладачів при розробці навчально-методичних матеріалів, при мінімально необхідній їх формалізації.</p>	<p>обмеженим колом українських ЗВО) використання прозорої внутрішньої системи автоматизації процесів освітньої діяльності. В КНУТШ – це система Triton, яка забезпечує прозорість і неупередженість в процедурах формування індивідуальної навчальної траєкторії, оцінювання студентів тощо.</p>	<p>Розширення переліку вважаємо недоцільним, бо воно не має об'єктивних передумов і лише призведе до формальної поверхневої оцінки фахового рівня підготовки по всій за ОП. Додамо що жодна форма підсумкової атестації не може забезпечити перевірку всіх ПРН будь-якої ступеневої програми.</p>
Критерій 6. Людські ресурси			
Рівень відповідності (ЕГ): А		Рівень відповідності (ГЕР): В	
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у		1. ЕГ зазначає, що викладачі, які викладають на ОП «рідше як через	Хочемо звернути увагу, що окремі види діяльності педагогічних та науково-

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ до звіту ЕГ	Проект експертного висновку ГЕР	Коментар КНУТШ до проекту експертного висновку ГЕР
<p>контексті Критерію 6 Слабкі сторони: відсутні. Рекомендації: посилити поінформованість сайту факультету та кафедри щодо підвищення кваліфікації викладачів і співробітників.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 6. Рівень А</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6 У ході роботи з критерієм 6, ЕГ дійшла до висновку, що ОПП має рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 6.1 - 6.6 та відповідає рівню А. До сильних сторін можна віднести: фаховий рівень викладацького складу кафедри, тісна співпраця з роботодавцями та значний персональний досвід участі викладачів в міжнародних проектах. Позитивні практики: Значна увага до стимулювання публікаційної активності та підвищення інших показників наукової діяльності (публікацій у БД Scopus та WoS).</p>		<p>5 років, проходять курси підвищення кваліфікації терміном не менше 1 місяця», тоді як п.23 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» визначено, що «обсяг підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої і післядипломної освіти протягом п'яти років не може бути меншим ніж шість кредитів ЄКТС». У передмові ОП в окремому полі передбачено відображення відомостей про підвищення кваліфікації членів проектної групи. Відповідне поле щодо проф. Єріної А.М. порожнє. З числа викладачів невідповідність вимогам Постанови КМУ від 21 серпня 2019 р. №800 спостерігається у Война О.А., Присяжної О.В., Занфірової Т.А. та ін.</p> <p>2. Позитивно слід відзначити проведення в КНУ щорічних конкурсів «Кращий викладач року» як способу стимулювання викладацької майстерності НПП.</p>	<p>педагогічних працівників, зазначені у пункті 26 Постанови КМУ від 21 серпня 2019р. №800 зараховуються за підвищення кваліфікації, відповідно до процедури затвердженої в КНУТШ. Професори Єріна А.М., Война О.А., Занфірова Т.А. відповідають необхідним вимогам. Асистент Присяжна Т.А. має меншу кількість академічних надбань виключно через малий стаж педагогічної діяльності.</p>
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси			
Рівень відповідності (ЕГ): А		Рівень відповідності (ГЕР): А	
<p>Загальний аналіз щодо Критерію 7</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7 Сильні сторони: Сучасні аудиторії обладнані мультимедійними засобами. Наявність творчих та експериментальних просторів. Обладнані куточки відпочинку для здобувачів. Сучасний спортивний комплекс з басейном. Доступність наукових баз та програмного</p>		<p>1. Взірцевою є практика створення в ЗВО експериментального простору Дія.Бізнес. Повсюдним є застосування мультимедійних засобів забезпечення освітнього процесу. Для забезпечення онлайн навчання для викладачів організовано корпоративний доступ до Zoom та Kahoot.</p> <p>2. Інноваційним підходом є</p>	

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ до звіту ЕГ	Проект експертного висновку ГЕР	Коментар КНУТШ до проекту експертного висновку ГЕР
<p>забезпечення для студентів. Широке використання соціальних мереж у поінформуванні та залучені здобувачів до освітнього процесу та соціальних активностей. Розробка та впровадження здобувачами та студентським самоврядуванням додаткових інструментів - таких як чат-бот розкладу.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7</p> <p>Слабкі сторони: Під час проведення акредитаційної експертизи зауважень до матеріально-технічної бази університету не виникло.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 7 Рівень А</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7</p> <p>У ході роботи з критерієм 7, ЕГ дійшла до висновку, що ОПШ має рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 7.1 - 7.6. та відповідає рівню А. До сильних сторін та позитивних практик можна віднести: сучасні аудиторії обладнанні мультимедійними засобами. Наявність творчих та експериментальних просторів. Обладнані кутики відпочинку для здобувачів. Сучасний спортивний комплекс з басейном. Доступність наукових баз та програмного забезпечення для студентів. Широке використання соціальних мереж у поінформуванні та залучені здобувачів до освітнього процесу та соціальних активностей. Розробка та впровадження здобувачами та студентським самоврядуванням додаткових інструментів - таких як чат-бот розкладу.</p>		<p>застосування чат-боту, у якому здобувачі можуть отримати актуальний розклад (@economics_knu_bot).</p>	

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ до звіту ЕГ	Проект експертного висновку ГЕР	Коментар КНУТШ до проекту експертного висновку ГЕР
Критерій 9. Прозорість та публічність			
Рівень відповідності (ЕГ): А		Рівень відповідності (ГЕР): А	
<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9</p> <p>Слабкі сторони: Слабких сторін за ОП «Економічна аналітика та статистика» за критерієм 9 не виявлено.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 9. Рівень А</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.</p> <p>У ході роботи з критерієм 9, ЕГ дійшла до висновку, що ОПП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 9.1 - 9.3. та відповідає рівню В. До сильних сторін можна віднести: 1. Систематична робота студентського самоврядування щодо просвітницької роботи в соц. мережах. 2. Залученість роботодавців до контролю якості освіти та у освітній процес. 3. Залученість випускників до покращення ОП. Зразковою практикою є наявність широкої інформаційної підтримки усіх аспектів освітнього процесу, включаючи як офіційний сайт ЗВО, так і інші інформаційні ресурси, що дозволяє забезпечити повну інформаційну відкритість та прозорість діяльності університету, доступність інформації для всіх учасників освітнього процесу.</p>		<p>Взірцевою практикою є забезпечення повноти публічності та прозорості у процесі громадського обговорення проекту освітньої програми, зокрема оприлюднення змісту та суб'єктів надання зауважень і пропозицій, а також реакції ВСЗЯ ОП на рекомендації зацікавлених сторін. Це створює сприятливі умови для підтримки довіри стейкхолдерів до ОП та їх мотивації щодо надання зауважень та пропозицій для поліпшення якості підготовки фахівців.</p>	